23. oktober 2026 UKA2026/297

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at gennemføre en landsdækkende uvildig analyse af kompetencebehovet på det private og det offentlige arbejdsmarked i alle bosteder i landet. Analysen skal identificere arbejdsmarkedets efterspørgsel efter kompetencer og danne grundlag for tilpasning og prioritering af uddannelses- og kursusudbuddet ved landets uddannelsesinstitutioner. Analysen skal fremlægges for Inatsisartut senest under FM 2028.
(Medlem af Inatsisartut Nivi Heilmann Efraimsen, Inuit Ataqatigiit)

Fra Siumut vil vi gerne takke medlem af Inatsisartut Nivi Heilmann Efraimsen fra Inuit Ataqatigiit for at have fremsat dette beslutningsforslag.

I Siumut mener vi, at uddannelse, beskæftigelse og erhvervsudvikling i vores land skal planlægges i sammenhæng. Borgerne skal have mulighed for at tage en uddannelse og efter endt uddannelse have mulighed for at anvende deres kompetencer på arbejdsmarkedet og bidrage til samfundet.

Vores lands vigtigste ressource er befolkningen. Derfor skal uddannelse og kompetenceudvikling af borgerne samt deres gradvise overtagelse af ansvar på arbejdspladserne være helt centrale elementer i udviklingen af vores land. Det vil styrke vores evne til at stå på egne ben og bane vejen for vores selvstændighed.

Fra Siumut støtter vi forslagets formål om at gennemføre en uafhængig undersøgelse af kompetencebehovene i både offentlige og private virksomheder og institutioner i hele landet, herunder i samtlige bosteder.

Vi vil i den forbindelse særligt fremhæve, at der bør rettes opmærksomhed mod mulighederne for igen at decentralisere de stillinger, som som følge af etableringen af storkommunerne er blevet flyttet til centrale enheder. Tilsvarende har oprettelsen af flere styrelser medført, at kvalificeret arbejdskraft er flyttet til de centrale administrative enheder.

Undersøgelsen må dog ikke alene bestå i en talmæssig opgørelse over den aktuelle mangel på arbejdskraft. Den bør også tage højde for kommende pensioneringer, nye erhverv, teknologiske forandringer og det forhold, at vores land i fremtiden skal kunne varetage flere opgaver selv.

Fra Siumut lægger vi vægt på, at undersøgelsen ikke udelukkende tager udgangspunkt i behovene i de større byer. Kompetencebehovene i bygderne og de mindre byer skal også tydeliggøres. I de enkelte lokalsamfund kan manglen på blot én faguddannet medarbejder få store konsekvenser for både borgerbetjeningen og erhvervslivet.

Samtidig må man, når der tales om kompetencer, ikke alene se på formelle uddannelsesbeviser. Kendskab til vores sprog, vores kultur og de særlige forhold i Grønland er også væsentlige erhvervsmæssige kompetencer.

Ligeledes skal de kompetencer, som borgerne har opnået gennem deres arbejdsliv og livserfaring, anerkendes og værdsættes. Hvor det er nødvendigt, bør der skabes mulighed for at få disse kompetencer formelt dokumenteret gennem efteruddannelse.

I forslagets begrundelse anføres det, at nogle nyuddannede oplever vanskeligheder med at finde beskæftigelse. Det mener vi i Siumut skal tages alvorligt. Vi må dog ikke antage, at arbejdsløsheden alene skyldes manglende overensstemmelse mellem uddannelserne og arbejdsmarkedets behov.

Mulighederne for at skaffe en bolig, arbejdspladsernes geografiske placering, ansættelseskravene og nyuddannedes manglende erhvervserfaring kan også udgøre barrierer.

Derfor bør undersøgelsen afdække, hvordan mangel på arbejdskraft og arbejdsløshed blandt uddannede kan eksistere samtidig.

Fra Siumut mener vi, at undersøgelsen bør have særligt fokus på de unges overgang fra uddannelse til beskæftigelse. Et styrket samarbejde mellem virksomheder, offentlige myndigheder og uddannelsesinstitutioner samt etablering af flere praktikpladser og studiejobs bør indgå som en del af løsningerne.

Rekruttering af arbejdskraft fra udlandet må ikke betragtes som den eneste løsning. Uddannelse og beskæftigelse af vores egen befolkning samt kompetenceudvikling af den eksisterende arbejdsstyrke bør prioriteres først. Det er samtidig vigtigt, at virksomhederne påtager sig et medansvar i denne indsats.

I forslaget anføres det, at undersøgelsen skal danne grundlag for at nedlægge, oprette eller prioritere uddannelser og kursustilbud.

I den forbindelse vil vi fra Siumut understrege, at uddannelsessystemet ikke alene skal tilpasses de aktuelle behov for arbejdskraft til ledige stillinger.

Uddannelse handler også om det enkelte menneskes udvikling, vores fælles vidensniveau som samfund og om at skabe nye muligheder for fremtiden.

Derfor må beslutninger om at nedlægge uddannelser ikke alene baseres på enkelte tal eller kortsigtede behov for arbejdskraft. Uddannelsernes betydning for vores land, de studerendes muligheder og sandsynligheden for fremtidige behov skal vurderes i sammenhæng.

Derfor skal opgavens omfang, tidsrammen og finansieringen stå i et rimeligt forhold til hinanden. Undersøgelsens kvalitet skal sikres, og arbejdet må ikke medføre, at der flyttes økonomiske midler fra andre vigtige opgaver inden for uddannelse og offentlig service.

Fra Siumut ønsker vi, at undersøgelsens resultater ikke blot ender som en rapport, der bliver liggende uden at blive anvendt.

Resultaterne skal omsættes til konkrete handlinger: De uddannelser, der er behov for, skal udvikles, mulighederne for kurser og efteruddannelse skal tilpasses, og barriererne for, at uddannede borgere kan komme i beskæftigelse og fastholdes på arbejdsmarkedet i Grønland, skal fjernes.

Siumuts mål er, at udviklingen af vores land i højere grad skal bygge på vores egen befolknings kompetencer.

Det er et vigtigt grundlag for, at vi som samfund kan blive mere selvbærende og opnå selvstændighed.

Med disse bemærkninger støtter vi fra Siumut forslagets formål og indstiller, at forslaget henvises til Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke inden andenbehandlingen.

Tak.

Lars Poulsen
Siumut